

Asia: VN/25055/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet

Huoltovarmuuden käsitteen laajentaminen kattamaan myös normaaliolojen vakavat häiriötilanteet on perusteltua. Helsingin kaupunki katsoo tämän parantavan edellytyksiä huoltovarmuuden edellytysten turvaamiseksi myös tilanteissa, joissa ei vielä ole siirrytty poikkeusoloihin. Muun muassa hybridivaikuttamiselle luonteenmukaista on, ettei poikkeusolojen toteamiskynnys edes ylittyisi. Samalla Helsingin kaupunki toteaa, että normaaliolojen vakavien häiriötilanteiden toteamiseen ja määrittelyyn tulee kiinnittää vielä huomiota.

Soveltamisalan laajentaminen koskemaan väestön toimeentuloa ja suojaamista, välttämättömien palveluiden tuotantoa sekä kriittistä infrastruktuuria laajentaa huoltovarmuuden käsitettä ja on huoltovarmuuden kannalta olennainen muutos kuntien näkökulmasta katsottuna kuntien vastatessa keskeisessä roolissa yhteiskunnan huoltovarmuuden paikallisesta varmistamisesta.

Kuntien järjestämät peruspalvelut sekä kuntien suoraan tai välillisesti omistama infrastruktuuri on osa yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria. Kunnat tuottavat palveluita, jotka mahdollistavat väestön toiminnan muissa tehtävissä niin normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissa.

2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

Helsingin kaupunki esittää, että lain 2 §:n lisätään huoltovarmuudesta vastaaviksi viranomaisiksi myös huoltovarmuuden kannalta keskeiset kunnat.

Valtioneuvoston päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018) todetaan ”kunnilla olevan keskeinen rooli yhteiskunnan huoltovarmuuden ja peruspalveluiden paikallisessa varmistamisessa. Kuntien rooli korostuu kriittisen infrastruktuurin, väestön toimintakyvyn ja henkiseen kriisinkestävyyteen liittyvissä tehtävissä.”

3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala

-

4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

-

5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä

-

6. 6 § Työjärjestys

-

7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus

-

8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

-

9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä

-

10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto

Kuntien merkitys huoltovarmuuden kannalta olennaisena viranomaisena tulee huomioida huoltovarmuusneuvoston kokoonpanossa. Huomioitavaksi tulee ottaa myös Helsingin asema pääkaupunkina ja sen merkitys huoltovarmuuden kannalta keskeisenä toimijana.

11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

Helsingin kaupunki esittää, että kunnan, kuntayhtymän, kunnan liikelaitoksen tai osakeyhtiön edustajat tulee huomioida sektorien, poolien ja toimikuntien toiminnassa.

12. 12 § Valtion varmuusvarastointi

-

13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

Kuntien rooli tuotteiden jakeluun sekä liittyen esimerkiksi välivarastointiin on huomioitava.

14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko

-

15. 15 § Tuotantovarausten ja suorituskyykyvarausten hankinta

-

16. 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

-

17. 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

-

18. 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös

-

19. 19 § Lainanottovaltuus

-

20. 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

-

21. 21 § Muissa laeissa säädettyt tuet ja korvaukset

-

22. 22 § Omaisuuden siirtyminen

-

23. 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

-

24. 24 § Tietojenantovelvollisuus

-

25. 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

Pykälässä säädettäisiin Huoltovarmuuskeskuksen oikeudesta luovuttaa tämän lain 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu tilannekuva ainoastaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle viranomaiselle sekä sektori-, pooli- ja toimikuntatoiminnassa mukana oleville elinkeinoelämän yrityksille ja järjestöille sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään.

Helsingin kaupunki esittää lakiluonnoksen 25 § kattamaan tämän lisäksi myös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 4 momentin mukaiset hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän viranomaiset sekä kunnalliset viranomaiset siltä osin kuin nämä osallistuvat huoltovarmuusneuvoston tai sektorien, poolien ja toimikuntien toimintaan.

Lisäksi Helsingin kaupunki esittää tilannekuva -käsitteen määrittelemistä ja siihen liittyvien vastuiden selkiyttämistä tilannekuvan muodostamisen, tiedon tuottamisen sekä jakamisen osalta.

26. 26 § Virka-apu

-

27. 27 § Uhkasakko

-

28. 28 § Huoltovarmuusrikkomus

-

29. 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

-

30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

Helsingin kaupunki korostaa luonnoksessa lakiin ehdotettujen muutosten merkityksellisyyttä niiden kuntien osalta, jotka jatkossa osallistuvat huoltovarmuusneuvoston tai sektorien, poolien ja toimikuntien toimintaan varmistaen osaltaan kansallisen huoltovarmuuden.

Pääkaupunkina Helsinki on merkittävä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen mahdollistaja. Lisäksi muista kunnista poiketen Helsingin kaupunki vastaa edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Salminen Kaarina
Helsingin kaupunki - Pormestari 26.7.2025 44